

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XXVIII. Ex re qualibet Ignatius in Dei cognitione[m] & amorem assurgebat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

post vel de genibus, vel in humili scabello sed reuerenter compositus sedebat; vixque mentem in Deum collegerat, cum ibant in lacrymas oculi; serenitatem beatorum, facies induebat. Ita duas post sacrum horas, quotidie transigens, pascebatur illa quam dixit Augustinus *Saginatam veritatis, saginatam lucis immortalis sapientie*. Quo tempore ad illum nemini patebat aditus, nisi negotij grauitas, moram omnem responsi negaret, tunc enim intrabat Ludouicus Gonzales, qui sub eo domui præerat; vt rem illi, commissam exponeret. Quod cum ei euenerit sapius, debet hoc eius quod refero pro indubitato testimonium haberi [Memini, ait, quoties ad illum, quod crebro cogebat necessitas, cum illo acturus adij, vultu offendisse tam splendido, vt defixus licet in re quam tractandam ferebam, ad eius conspectum mei iam immemor stuperem. Nec enim erat illius species qualem haud raro piorum quorundam dum orarent notaueram, sed inusitatum spirabat quiddam, planèque diuinum:] itaque Lainius qui ob illam cum Deo necessitudinem tam arctam, assimilabat Moyfi Ignatium, similitudinem augere potuit splendoris huius præstantia, qui ex consortio Domini, in eius facie effulgebat.

Hæc vero tam intima cum Deo familiaritas, haudquaquam precandi, & sacrificandi spatium definiebatur; Deo se vbicumque, & quoties vellet, & quicquid ageret præsentem sistebat; conclauem quidem fenestella iussit aperiri, qua in aram maiorem, & augustissimum Sacramentum pateret profectus, vnde velut alius Daniel ex cubiculi secreto, & procul arbitris, illuc intentos haberet oculos, vbi totus animo habitabat: haudquaquam tamen ad inueniendum Deum rupto egebat pariete, qui tenuissimo tantum ab eo difunctus velo pro arbitrio illud reduceret; imò cuicumque operam rei daret, Deum semper habebat in oculis, quod inter homines rara quoque virtute præditos est valdè rarum; idque opinor quod vocat Apostolus, *conuersationem in cælis*, Deum perinde spectare solitam, vt chorus stellarum errantium suum solem, à quo dum variis orbibus circa terram cursus stectunt suos; lucem interea, ignemque accipiunt, & in eum reflectunt; eratque hic in eo fomes sapiendæ momento flammæ, ad minimum quemque precandi aditum; vel enim cum angelo Virginem salutans; vel mensam consecrans solempni adprecatione; vel de diuinis legentem aliquid, imò solum audiens IESV, & DEI nomen, velut in flammam insilisset, animo totus, & vultu ardebat. Quanquam autem de diuinis acturus cogebatur stylum, demittere, quòd inter discipulos, tametsi præstantes, quales primi fuere illius socij, & qui vna vixere; vix erat qui eum satis perciperet; at ne ita quidem, nisi obiter, & raro, loqui humiliter de Deo aggrediebatur; conscius sibi non esse integrum affectus illos immodicos premere, & inflammati animi aperta indicia non præbere: in hæc quanta vi raperetur facilè vel hoc vnum probet, quod tradita pueris fidei elementa, breui ad cæteros, adhortatione solitus claudere, huic semper concepta subdebat hæc verba. Deum amate toto corde, tota anima, tota voluntate,

Y y que

VIXX

XXVIII.

Ex re qualibet Ignatius in Dei cognitione gratiam assumebat.

quæ ille dum diceret, sic incendebatur vt illius igne auditores etiam vrentur, vltimisq; iis verbis sapius homines conscientia profugatissima, velut hærente iaculo confixi, mox ad Sacerdotum conciderent pedes, & confessione, fletu crebro, singultusq; abrupta, cum Deo in gratiam redirent. Quod testatum reliquit, qui viderat Lainius. Demum quicquid vidisset Ignatius, gradus illi ad Deum, & ingressus fiebat, conscendebat frequenter in domus turriculam, vt libero cæli aspectu fruere, obseruabatq; clam, & audiebatur flens, & has voces rumpens, quam sordet terra cum cælum aspicio; imò id illi moris fuit siue discumberet, seu per urbem incederet, colloqueretur, assideret, aut quid simile faceret; crebro cælum tantisper oculis figere, inde in sese descendere, hoc est vno volatu in Deum attolli, eodémque ad se Deo plenum redire, & facem vtrinq; geminatam pectori subdere. Quo item signo (ita erat vulgatum) denotabatur ab ciuib;: ille, aiebant, pater, qui cælum suspectat continuo, & sermones de Deo perpetuo infert. Cantu præterea musico efferebatur extra se in cætum beatorum, tantúmque ex eo hauriebat liquidæ voluptatis, vt illâ etiam reficeretur corpus: vnde non vulgari tributum modestiæ, suiq; vincendi proposito, quod inter dolores stomachi quibus sapissimè torquebatur, abstinerit se hoc solatiolo, quod non esset in communi apud nos vsu, etsi erant in promptu qui possent pio cantu afflictum recreare. Accedebat herbarum florúmque consideratio qua capiēbatur mirificè, sugēbátque ex iis rorem mellitæ pietatis. Audiebant illum nostris super iis aduersione studiosa differentem, & philosophantem de manu illorum artifice, digerentēque illorum partes, & formam figurante, colorésque ducente, cum ingenito afflatu suauissimi odoris, quorum vnum in corpusculum elegans, & scitum perpes, & sapiens decursus, supremi artificis sapientiam, potentiam, gloriam, inspicientium oculis prædicaret: his se oblectans deliciis inambulabat interdum in domestico hortulo, aded extra se in Deo habitans, vt eius spectaculo è fenestra patres auidè gauderent, eoque se, vt refert qui aderat, felices putarent. Hoc rerum omnium ingens theatrum, quod pulchritudinis, prouidentia, opúmque diuinarum, magnitudinem, & sapientiam repræsentabat ei velut in speculo, fontem quoque illi creauit lacrimarum, cuius nunquam dum vixit, exaruit vena, quanto infestior affecto corpori, tanto sitiēti animæ dulcior, & pretiosior, horarum pensum exsoluēti, tam multa versibus singulis sese ingerebant, vt in id dici bona pars abiret, atque vnde alij transcursu rapido sese expediunt, naui instar, profundo abdita negligentis; è contrario ille, vnionum piscator, passim insistere, natare in aliquo vnus versiculi sinu, & noua gaudere cælestium rerum deprehensione, tantâque inde sanctorum fletuum copia obrui, vt cæcitatatis periculum frequenter adierit, fueritque necesse Sacerdotale ipsi officium à Paulo III. breuiore precum recitatione commutari. Hoc ipsum discrimen tum alias, tum præcipuè rem sacram faciens subiuit, tunc enim penitus eliquabatur in lachrimas: quod conspi-

catus

catus aliquando nescio quis ad S. Ioannis in Laterano, fecit quod homines in terram curui dum sibi arrogant, de viris Deo cœloque assuetis sententiam dicere; & Francisco Stradae qui facienti Ignatio ministrabat tam secreto quam stolidè in aurem; prorsus, ait, fieri non potest, tuus iste Sacerdos, quin sit, aut fuerit, omni ex parte sceleratus, toto enim quod peregit sacro, illacrimari non desit, rodentibus opinor diro morfu ream eius mentem flagitiis. Ita quidem is de triuio censor, pronuntiaturus ni fallor sanctum, si vt viderat lugentem sic vidisset inter celebrandum effusus ridentem. Hac autem vi tanta lacrymarum, in dies oculos grauius adurente, ne illos omnino extingueret, iubentibus medicis à Deo impetrauit vt possèt iis moderari, sed tam mirabili potestate, vt pro imperio cieret illas, vel premeret.

Postremum hic edo argumentum, eius caritatis qua iucundè arsit Ignatius; deliciarum quibus abductus à sensibus; familiaris cum Deo consuetudinis qua potitus est maximè singulari. Do illud vt promiseram ex paucissimis illius autographis schediis, in quibus pro more quotidie sua cum Deo intima adnotabat, & quæ manum ipsius dum reliqua vreret fugerunt, ex annis quinque, & triginta quos sanctus exegit, menses vix quatuor habemus iis aduersariis consignatos, eosque plurimum scriptis adedò concisis, & breuibus, vt videantur notarum compendia: vbi vero lucem curiositas maximè optaret, adedò obscuris, & sermone pendente, ac mutilo, vt possit ad marginem multis locis adscribi, quod Prophetis saepe necesse est *tenebrosa aqua in nubibus aëris*. Sunt ergo quæ reddo ipsa sancti verba ex chirographo Hispanico Latina.

Huiusce dici lacrymæ, visæ sunt mihi præteritis multum dissimiles, ita lento affluxu aderant, interiores, dulces, absque magno strepitu, & motione; tam vero altè ab intimo, vt non suppetat qui illud explicem: totum vero me ad Dei amorem commouebant interior, exteriorque affatus cuius mihi concessi diuinitus tanta interior erat harmonia, vt eam non possim exponere. Die insequenti, vt ante proximo, vbertim lacrymæ in sacro, & sub sacrum, & cum his eiusdem interioris affatus vsus fructus; qui sermonem, & concentum cœli, similitudine referebat: crescente mihi cum lachrimis sensu pietatis, & affectu, cum me vt diuino cognoscendi, & intelligendi modo animaduertem Postridiæ quoque magna copia lacrymarum, interiorque affatus mirabilis.

Virgini supplicans, vt mihi apud filium, & Patrem adesset; post vero filio, vt me cum filio, sua apud Patrem diuinum, commendatione dignaretur: sensi me attolli in conspectum Patris, capillos arrigi, commoueri vniuersum corpus ingenti ardore, quem consecuta lacrymæ cum sensu pietatis vehementissimo.

In ipso precandi aditu, cum multa vbertate, & profusione lacrymarum, cum intensissima pietate, & crebra intelligentia, perceptioneque SS. Trinitatis, harum, & similiarum perceptionum atque notitiæ tam erat frequens,